

ტრტრტრტი № 109 კვირა, 17 ივლისი 1927 წ.

ჩვენი პასუხი

სტ. შარიაშვილი

შრომან
ჩვენი
თავდაცვა!

ჩ ე ბ ი ს ი ე ლ ე რ ა

მოღის ოქტომბერი—მდევი ათი თავით...
ინდუსტრიის ძალით... პიღროების მკლავით.
რას გახდებით მასთან? ვერ მიაღწევთ მიზანს
ტყვილად აძლევთ იმედს გადახვეწილ ხიზანს.

მოიგონეთ ნორჩი ოქტომბრის ის დღო,
როცა ჩვენ არ გვეზბოდა: ინდუსტრია, პიღრო.
ორთქლმავლები ძლივსდა დახოხადენ ხაზზე.
გემი არ სცურავდა ჩვენს უამრავ ზღვაზე.
არა გვეჭონდა თოფი, არა გვეჭონდა ტყვია...
(უჩქედობაში ახან ეგრ გავგებოდა).
ყველა გარდღიქენით მაშინ იაზოილად—
და პანღური ჩვენი ახლაც გავისთ დაღათ.
თქვენ სთქვით:—არ აქვთ შეეღა განწირულებს ბედით?!
და თქვენ სულღებულოდით დიდხანს ამ იძედით.
მაგრამ ხომ კი ნახით თქვენი ბედის ცინვა?!
გადღიქანეთ: ომი, სიმშლი და ყინვა-
თვალუწვდენელსა სიგრცეს შემოფავლეთ რკალიც;
შიგ ჩავაქრეთ ყველგან ომის ცუხილის ალი.
გავაწითლეთ შავი მეჭქქელი მიწის.
(დიხსომეთ კარგად: მუშამ ასე იცის).

მტერს აესდევით მგრად პირში აღვირებთ.
დღეს ცას აყრუებენ ქარხნის საყვირები.
ზღვას გვაგონებს ყინა მწვანეთ მოზბინე;
თავზე დასტრიანობს გლეხი შოლიდნე.
ღავეპართი წყალი—შევეტოქეთ მნათობს,—
მზე შექმნილი ჩვენგან დღეს სინათლის გვათოვს.
რას არ შესძლებს ჩვენი წერაქვე და ზარი?!
გავესწორეთ ყელგან მკლავთ შთე და ზარი.

სიგრცეს ყველგან სერავს რკინის პარალელი;
გვირბში თუ წყდობა... აგრძელებს მას ცელი.
ზღვაზე დაპირის გემს სისწრაფითა ევლის;
მას არ ეშინია ფაფაპარული ღღვლის.
ჩვენს საზღვრებსა იცავს ჩვენი ძმა მეტბრძოლი.
(არც ერთ ქვეყანაში იმას არ ჰყავს ტოლი).
დადის საზღვრებს ზევრავს. (იცის თვისი ვალი).
ვია, მტრის ბრალი,—თუ მას მოაკრა ევლი.
მტრინავები ცაში ჩვენ გვაგონებს წერას;
ძიტამ ფრინავს შალა მტერი რომ დახვეროს.
შთანთქავს საღმე სიგრცე... სულ მფერინავს მალა.
მთელ დღეს იგრენს ცაში,—მან არ იცეს დაღლა.

ნუ ავიტანთ წერა... თორემ მაშინ ნახეთ!
თქვენი საქმე თქვენვე დაგეგმეთ მახეთ.
ჩვენ არ გვინდა ომი—დაგვანებთ თავი.
თორემ აცოდეთ, რომ—თქვენ გავაჭვრებათ ტყავი.
ისევე დაედებთ ჩაქუსს, ისევე დაედებთ ნაგვალს,—
და ღირსულე პასუხს ვაგვებთ ჩვენს მტერს ანგალს
დაეტივთ ტყავში და ნუ ვახრობთ ცოვით—
თორემ ვერ აჯობებს ჩვენს თოფს თქვენი თოფი.
თვით საკუთარ სახლში არ გაჭვთ საქმე კარავთ.
თავს ვერ აზომეთ დეფთარს,—კუთა დავიკარავთ.
დაგვანებთ თავი,—ჩვენ არ გვინდა ომი,—
თორემ თავს გაიჭებს გოდუმლზე თქვენი ღოვი.

მოღის: ოქტომბერი—მდევი ათი თავით...
ინდუსტრიის ძალით... პიღროების მკლავით...
რას გახდებით ჩვენთან? ვერ მიაღწევთ მიზანს!
ტყვილად აძლევთ იმედს გადახვეწილ ხიზანს.

ა. ბ

„მეზალეზა“

სტრ. ლონის

მარტო შაშინსი (მეორეს): ძალიან გვეზმარებიან ჩვენი „მე-მეები“ მეორე ინტერნაციონალიდან ამ დანების ღესვაზე — წყალს ვაგსხამენ.
მარტო: არ მოვეზმარებოდა და... სიმშლით დაი ზოცებინა და ცხვირსაც მივაშტვრეთ, თუ კი ღმერთმა გვიშველა და მოვიცალეთ.—ღედან ვუბრუნებ მაგათაც.

„განიარალება“

ზურავაშვილი ჰევედას ომსათვის ემზადებოდა. განიარაღების კოლფინციები კი კოლფინცურ სასტიკ შეიარაღებით თავდაბნა.

სამხედრო მინისტრი ეს-ეს იყო დაბრუნდა მინცერე-ბედან.

იგი თითქოს ემაყოფილი იყო.

თუ გინდა ესლავე დაიწყებს ომს. ყველაფერი მზად არის. ტანკები, დრეინოტები, კრესერები, ნაღონები; ზარბაზნები, პატროლანები, დირიგებლები, ყუმბარები; ტყვიანობრეველები, ტყვიები, გაზები ყოველი სახის და ჯურის: მბრიალი, ცეცხლის გამწერი, ცრებლების გამომწვევი, შემწვლი; გამანიათლებელი, (რომლითაც მხოლოდ სამხედრო მინისტრებს ამნაირებენ) და ბოლოს გადამდებ სნეულეზათა ბაცილებით საესე ყუმბარები.

დაბრუნებისას მინისტრს კიდე დახვდა მოხსენებები ახალ გამოგონებათა შესახებ, და თითქოს კიდეც უფრო უნდა აწყულიყო ჩრდილოეთის გრძნობა, მაგრამ მინისტრს რაიღ მართლმად გადუბრინა სახეზე.

— ღმერთო ჩემო, როდის დადგება ის სანტარო წუთები? ვაი თუ, მანამდის იქნება კიდეც ვადაყენონ! — მინისტრმა მეტი ვეღარ მოითმინა და ტელეფონს ეცა.

— ჰა... ეს თქვენ ხართ?... რას შერბობ, კაცო...! კარ გა ხანია ყველაფერი მზად არის. მხოლოდ ნიშანს უცდი... როგორ?... ჯერ-ჯერობით შეუძლებელია... საერთა-შორისო სიტუაცია არ გვიყვამს ხელს?... ეე... რა სიტუაცია, რის სიტუაცია... რა გაკარდა ბოლოსდაბოლოს ერ-

თი ომის გამოცხადება... საბანი?... საბანს ხელად დამაზადებენ, თქვენ ბრძნით მხოლოდ... ტყვიად იკარგება ამდენი დრო ყოველმშობთვეისთვის განიარაღების კონფერენცია მიწის მოაწყვეთ, იქნება სხვები ჩვენს უფრო შეიარაღებულნი არიან.

კონფერენცია, რა თქმა უნდა, მოწყობილ იქნა. საუკეთესო სანახავი იყო სხვადასხვა სახელმწიფოთა საუკეთესო წარმომადგენლებით საესე დარბაზი.

პირველ შეხვედრით თითქოს საცეკვაო საღამო არის დანიშნული და არა კონფერენცია.

საუკეთესო ტანსაცმელები, ახივანი ფიგურები, წარმომადგენელი მომზობლავი ღიმშილთ შესაიცავებენ ერთმანეთი.

— რა მშენებერი ამნდია დღეს, მლორდ!.. (გული: ნეტავ სხვას აღარ მოსწორბოდე).

— საუკეთესო... საუკეთესო... ასეთ დღეს გინდა, რომ მიუღო ქუქუხა გიყვარდენ.

(გული: რა თქმა უნდა ცარიელი ისეთ ხალხისაგან, რომელსაც შენ ეკუთვნის).

— მომინამდომ სიყვარული თითქოს ნეტარებით ირცელდება მთელ სხეულში.

(გული: ისე აშენდა შენი ოჯახი).

— შე დარწმუნებული ვარ, რომ ჩვენს ხალხთა შორის დამყარდება საუკეთესო მეგობრული განწყობილება.

(გული უსაბულო, მაგრამ მაშინ, როცა თქვენნი ჭეპანება კი არ იქნება დედამიწის ზურგზე).

კონფერენცია გახსნა ერთ-ერთ პატარა სახელმწიფოს წარმომადგენელმა, რომელსაც არც ტანკები გააჩნია და არც გაზები, მისი მეზობელი კი უკვე მზად იყო წამოსულიყო მასზე ტანკებითაც და გაეზებოდაც.

— ბატონო წარმომადგენელო, რომელმა თქვენგან-
მა არ იცის, რომ ადამიანი კლდეგან არის გაჩენილი. ვინ
არ იცის ის, თუ რა ღიდი ღიდივით ადამიანის მოკვლა.
ქრისტიანთა სხვა-სხვა ქვებზე, რა თქმა უნდა, ქრისტე რომ
პირველსკურად უფრო განვითარებული ყოფილიყო, ის
შენიშვნას გაუცილებდა თავის ნათქვამს გამოწვევის
შესახებ. ბატონებო; წუ დიდძობთ, თითქმის მე რაიმე სა-
წინააღმდეგე მიზნად იმისად. პირიქით, ომი აჯანსა-
ხილად კაცობრიობას, მაგრამ ის უნდა იყოს ჰუმანური, რა
საბჭოთა ადამიანის მიანიცხადებენ ვაჭით დასრობა ან
ტანკით გასრესა; როდესაც ჩვენ მოგვეპოვება სხვა სა-
შუალება ჩვენს წინაპირთა მიერ კურთხეული და დღო-
ცილო... ჩვენ ქრისტიანები ვართ და გვხართებს ქრის-
ტიანული შეზღუდვა... ამიტომ მე მოვიხივებ, რათა შე-
ზღუდულ იქნეს ვაჭების და ტანკების დამზადება ყვე-
ლა ქვეყნებში. განსაკუთრებით კი ჩვენი ქვეყნის მეზო-
ბელ სახელმწიფოში, რომელიც გარდა ტანკებისა და ვა-
ჭებისა, ათორავნებზე ფიქრობს..

წარმომადგენლებმა ექვის თვალთ გადახედეს ერთ-
მანეთს, გაიბნენ და წინადადებაც მიიღებოდა იქნა.
სტალინის შემდეგ ყველა წარმომადგენლებმა შიფ-
რირანი დებეშები დაავაჭრეს თავიანთ ქვეყნებში ვისაც
ჯერ არს.

**ვაჭების ყველა დამზადება შეზღუდულია.
ყველა სახელმწიფოებმა მოაწერეს ხელი. საუ-
კეთესო შემთხვევა, საგარეოდაც გაუსწრო
წინ სხვა ქვეყნებს. ვაჟაფლიოთ რაც შეიძლება
ქიმიური მუშაობა.**

ამის შემდეგ ილაპარაკა ერთობა სახელმწიფოს წარ-
მომადგენელმა, რომლის სახლგოთ ფლოტი სულ სამი
კმდისაც უნდაგებოდა, მეზობლის ფლოტი კი ერთ ლუ-
კინად არ ყოფიდა მისი ვაჭები.

— ბატონებო, მსოფლიო ომმა საშინლად დასაჩალო
ყველა ქვეყნები... თინანსტორი რესურსები გამოილია...
მიუხედავად ამისა, რას გხედავთ ჩვენ... ყველა სახელმწი-
ფოები ვაჯავცილებთ ავებენ ნაღობსინებს, კრესისერებს,
ღრწონორტებს, ავიომტებს; წყალებმა ნავენს... მე

სხვა და სხვა აზრს

მე, როგორც პროფესიონალი ფელეტონისტი (ძალიან
ნიჭიერი ბიჭი, თუ დამიჯობებ), უფლებმა მაქვს გა-
მოვამყვენო სხვადასხვა მოღვაწეთა აზრი თავდაცვის კო-
ორდის ჩატარებასთან დაკავშირებით. მე, მაგალითად,
გწმამკითხვთ ვიცო თუ რას ფიქრობს ენლა მკითხველი, ასე
გამახებულეზობელ წამოჭრილი საკითხის შესახებ: იმ, მკო-
თხეველის აზრს აწუ.

თავდაცვა, როგორც ასეთი

... ჩემი ჯანაგარის კაი მოზრდილი ნაწილი ისტე-
მატორულ ეწერება პროლეტარიატის ბოძოლას მსოფლიო
მასშტაბით და იგიც ფასების დაკლების გარეშე. ჰემა ვიცო
მუშურ - გულგორ კასოფორბის თვითშეგნების ნიადაგ-
ზე და მოხზურ ვარსსულთ მეტურნიების პროდუქტების
გაითვებისა ქალაქში.

ვარ წყვირი მოპირის, რემდისას, ოსოკაიანიმის, ცუს-
ტრახის, ჩასტრახის და სხვა მრავალი ორდენიანციების.
ჩემს ოთახში ცოლმა სრული ატრონიონია გამოიქცადა და
სასწრაფო სამუშაოებისათვის ტრეტორიალადც დაე-
ნაშაშროდა. დღეს ის წაღვერში მუშაობს, რომელიც სი-
მბატორე წრეში და მოზგება ჩემგან სრული დამოუკიდებ-
ლობის მინიჭების.

ხალ ან დღეს მეც მივიღებ მონაწილეობას ქიმიური
თავდაცვის ომის იმპრიაშიში, ვინაიდან მსურს ღირსეუ-
ლად ჩაბრუნეს თავდაცვის კამპანია, როგორც ასეთი.

მუშის აზრი

(წერილობითი მოხსენება მუშათა ფართო კრებაზე)
მე არ ვიცე ხალ ჩემბერლენი რა გუნებზე აღდგება.
როგორც გუშინდელთ „უქსებელი“ კრებაზე გამოირკვა,
იგი კვლავ არ სცხებდა და სინბრითი ცალი თვალი დედ-

გულწრფელი მრწამსი, რომ ეს მხოლოდ და მხოლოდ
მშვიდობიანობის გულისათვის ხდება, მაგრამ მე მინც, რო-
გორც სრულიად პანლურების სახელმწიფოს წარმომად-
გენელი სტრეილის გამოვსტყვამ, რათა შეუწყვეტო იქნას
სამხრული გემების აშენება; ვანსაპირებთ კი პანლურე-
თის მეზობელ სახელმწიფოებში, რომელთა ბიუჯეტი მარ-
ტო საშქლორე გემების აშენებას უნდობა.

ვინააზულ ვამაობს ღირს წარმომადგენლები ჩემზე
მად გამოიპაზრენ დარბაზინად და კვლავ შიფრირანი დებე-
შები დაავაჭრენ;

**ხეიზმა ვასკრა პანლურების სახელმწიფოს
წარმომადგენელმა ჩინებულად შეასრულა დაიქს-
რებულა ნოვალომა ვარდაწყვეტილია სამხედ-
რო გემების აშენების შეწყვეტა, არ გაუშვეო
ძვირფასი შემთხვევა. დედ-დამეში თითო გემი.**

შემდეგ სტალინზე სიტყვა მიეცა ერთი ღიდი სახელმ-
წიფოს წარმომადგენელს, რომლის ავიოლოტორე შექმ-
ნა უპირებდა სხვების ავიოლოტორებს.

წარმომადგენლებმა ილაპარაკა დღის 9 საათიდან და-
მის 12 საათამდე, და მოიხილდა ავიაციის ზრდის შეჩე-
რებას; რადგანაც ყველას უყვია სამიო ავიოლოტორე ყავს.
სიტყვის ღირს წარმომადგენლებმა კიდევ ბევრჯერ
დაავაჭრენ საჭირო დებეშები. სიტყვის დასრულების შემ-
დეგ კი რაღაც უტყობობა იგონეს და მოხიზლაღი ღი-
მილით გამოემშვიდობეს ერთმანეთს.

— ნახვამის, მილორც! იმედა კიდევ შევხვდებით
ერთმანეთს!..

ერთი წლის შემდეგ სამხედრო მინისტრი ისევ ჩასა-
ხიდა ტელეფონის მიხედვით.

— ოხ, იმერით ჩემო, კიდევ მოცდა?.. კარგი, რილა
გაუწყებო... მაგრამ იციო რა, მოდი ყოველშემთხვევისთვის
მოაწყვეთ ყოველ განაიაზობებს კომუნერციო... მე რაღაც
მეიქვება, ვიო თუ სხვები ჩვენზე უფრო შეიარაღებულნი
იყვენს..

კონფერენციაც, რა თქმა უნდა, მოწყობილ იქნა... და
ასე შემდგომ.

სინემატო.

სებია. ახლა, თურმე ჩან-ძი-ლინის უშვრება „ჰიტალას“
და ჩვენსკენაც ბრუციანათ გამოიყოფრება.

ასეთ ღირს საჭიროთ მიმანჩია თავდაციისათვის მზა-
დება

ივლებ რა მხედველობაში ომის შესაძლებლობას, რა-
მაც შესაძლებელია ფართობი ვადაჭიროს და რეციმების
კონომიის ურთოდლება არ მიექვიონ. ვსწრაფ ვართ დღის
ხელფასს თავდაცვის ფონდის გასაძლიერებლად, ვწერე-
ბა საავიაციო საწოფოვლობის წვერათ, შემაქვს ხუთი მი-
თონი პეიროპოლან „თბილისის პროლეტარიატის“ სასარგე-
ბლოთ, ჩაწერილი ვარ „გოზხელთ ფლოტში“, ვაკეთებ
პეიროპოლანის საუკეთაო მოვლეს, შევიდარი მუშუაქში
ქმინის სასწავლო და მომავალ გამოვინებებს აფანსად და
უფასოს უთმობ წითელ არმიას, ვიხდი ვასადახს ავიო-
ქშიში და მოპრში, ვავხაენი ვახუთებში დასაბეჭდ ხუთ-
ხუთ წერილს დღეში თავდაცვის მინიწენლობაზე ვარ
მუშუაობის, ბოეცი, აიკოპის, გრკოპოსი და ყველა კო-
პების წყვირ; ვეწერებ მსხვერპლად სურებს - ჩინახტო-
რის გზას და გადწყვეტილი მაქვს გადადსლო ნახევირო
დღის ხელფასი ფლოტილია „ჩემი ქაშინი ჩემბერლენს“
სასარგებლოთ.

მე, როგორც მუშის შემძილია ვსტყვა, რომ მუშეში
მოხბრე ომის, თუ ომი არ იქნება და ამას უშეგნობის თავ-
დაციის კერძული. საქვენიოდ ვიცხებთ.

ვაი მის პატრონს, ვინც ჩვენს წინააღმდეგ გამოლა-
შქრობს.

ინფორმაციის მოწოდება

(უწერილობი წინადადებები)

მშრომელი ხალხი ინსტიტუტთა გრძობის დაკო-
დნელი ომის განიხილულობას და ბუროკრატის ატეკო-
ტურ მიდრეკილებებს, კატეგორიულ პრემიტებში ჩინო-
სნხული პროტესტით ხდებდა, რადგანაც მას აშკარა მი-

„სასიკვდილოა“

სურ. თ. შლინგის

*) მარტლავ, რომ — სასიკვდილოა

ქვეყნიდან ასაბარებელია).

ტარტაროვი.

რაცებით, კონფიდენციალური დიპლომატიური მოლაპარაკებებით, გაიდვერული პაციფისტური ფრაზებით, პოლიტიკური კონიუნქტურის „სტაუს ქეითი“, ლოზანის და ლოკარნოს პაქტებით, პროფკავშირთა საწინააღმდეგო ძალით და სხვა ამგვარი იმპერატორული დესერტით, მშრომელი ხალხს მოტყუილებდა ჩემის ღრმა რწმენით, ვიმეორებ, ფრიად და ფრიად საძინელო, ინტერალობის მოკლებული საჭეპა, მიუხედავად იმისა, რომ ოპორტუნისტულ გამოჩენებს მხოლოდ ინტერნაციონალიდან მეტად ოდიოზური წარმოადგენდა აქვე საერთაშორისო და მსოფლიო პროლეტარიატის ჰეგემონურ ნიჭზე და ამ პროლეტარიატის, როგორც აღებულის — რენესანსისაგან მარტრეკილების უნარიანობის, რისთვისაც, კიდევ ვიმეორებ და მე გელონია, მხოლოდ ამით უნდა აიხსნას ის ფაქტი, რომ იეროპაში დადგეს რენესანსის მაგიერ დადგა დეკადენსის ხანა. მოიგონეს ყოველგვარი კონსტრუქციების, ლიტერატურაშიც, რომელიც სარკეა კულტურული ძლიერების შეზო-

ღების დადაიში, ეკლექტიზმი, ფუტურიზმი, ნეორეალიზმი, ზეიდელიზმი, პარნასიზმი, აქსაისისიზმი, ჩარსტონი შიში ტუ-სტუბი და რა თქმა უნდა ასეთივანეა-ლიის შემდეგ ჩვენს სრულს სისწორით შეგვიძლია უწინასწარმეტყველოთ ევროპას საბოლოო კრახი, სოციალიზმის სასარგებლოთ*).

*) უპს. გათავდა წინადადება. — ასეთ მდგომარეობაში ყველა პატიოსანი უპარტო, ჩემი არ იყო, თავის უწინდეს მოვალეობათ უნდა რაც-ღეს შესწიროს თავის წვლილი თავდაცვის ფონდს. თუ ომი ვერ ავიცილებდი, მე ეს შეწყვიებდა. ამ შემთხვევისათვის მოუწოდებ ყველას — მიაშურონ ფრონტს და ხიშტებით ეკვეთონ მტრებს. მე და ჩემისთანები კი დაგრჩებით აქ და ვიმუშავეთ საერთო პლატფორმის ნიადაგზე ზურგში.

ლიბროია.

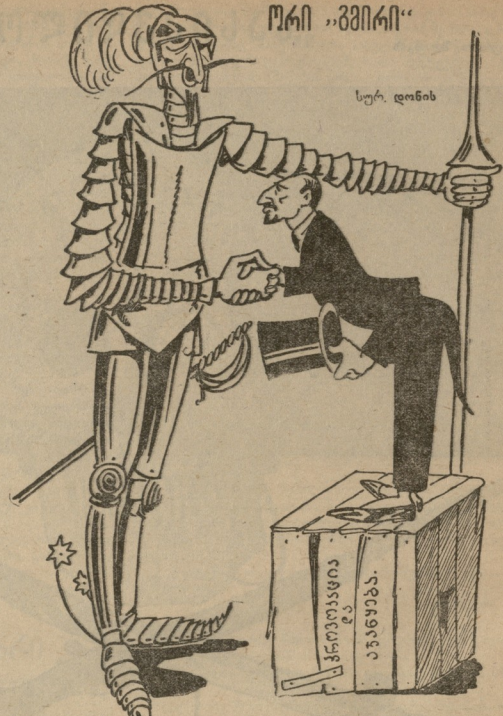

რამიშვილიაღ

ხიკს-ჩემბერლენ-ბოლდვინი
პრეტელ-პრეტელ სიტყვებს ფარ-
თოდ ხევენ,

წაჯექ-შაუჯექობენ და
მთელ მსოფლიოს ცეცხლში ხევენ.
ორპირის-სამპირს—ერთ-არსებას
აკერიათ პირზე ომი;
ლაქუტობენ, ბუობენ, მგლობენ—
სისხლისა და ომის მდომი.
ვაუმბადარ—წუწუ-ლაქიებს
დაფრთხობიათ თურმე ძილი,
რადგან გრანობენ, რომ ცხოვრება,
ხელი ეცლებათ ერთად ტკბოლი.
ერთხელ, ოდეს მოხდა კრება
ჩემბერლენის თაოსნობით,—
ჩვეულებრივ შეხვედნ ურთ-ჭრის
ხოტბითა და თანაგრძობით...
სჩანს არცინ არ დაკლებია,
ვინც კი არის შუღლმაგარი;
შტრეკზემან-ბრანს-მუსლიონი
თვით საბლინც კი აქ არი.
თავაჯდომარეთ იპირის
ჩემბერლენი კუდა-მუა.
მოსხენებით გამოვიდა
ხიკსი რომ სულ მუდამ სტყუა,
პილსუდსკი კი სდგას კარებთან
თავის ერთულ ჟანდარმებით;
თათბირობენ, ბუობენ, მგლობენ
ერთსულოვან შეთანხმებით.
თავის შეყრის საგანია—
თვით მოსკოვზე გალაშქრება...
დადაინეს—ჩამოსწერეს
იშლებოდა კიდევ კრება,
რომ წამოდა გრძელი ცხვირით
ბანდიტ-ნოე რამიშვილი.
მოწიწებით სცა თავყვანი,
გადმოღვრა ცრემლი წველი.
ჰკადრა: „დიდო ჩემბერლენო,
შენ უმძლვთა, მძლვთა-მძლიო,—
ხედავ როგორ ვიღუპები,
ყარობით სულს ვიღვო.
საქარაველო, ხომ კი იცით,
წილხვედრია ღვთისმშობლის,—
ბაგრატიონთ მაღალ გვარის
მართონცხებული სახელის?!
ვიუღრება მხოლოდ ჩემს
შერჩენიათ მღვდელს და ბერებს,
და ეს არის მიზეზი, რომ
ცრემლ-ნარევი ხმით მამღერებს.
ვარგათ იციო: რომის პაპთან
რომ წარვგზავნე ივანცკი,
ცენტრების ენისკაობის
შეჯარო ფიცით-შტკიცით.
დამბორუნო საქართველო,
თუ მცალა ხალხს არ უნდიათ,
კომუნისტებს ერთუღობენ,—
მე დამეში ცრემლს უხვიან.
მაგრამ მაინც ვსკალო მინდა
ჩემი სვე და ჩემი ბედი;
ხალხი მათრახ ქვეშ ვაკენესო
ისი ურჯულით, ის თავბრუნო
ვით გაბედა ორგულობა
„დიდ მინისტრი“ რამიშვილის,
ეს ფიქრს მკლავს მისტერ ოსტინს,
მღვდელ და მახარობს, ნერაგებს მიშ-
რა უსუა და რა ვგონო.— (ღის.
„გნებუ-ს“ ვერ გადაურჩი

ორი „გვირი“

დ(მ-ს-ან(მ(ტ(მ((ნ. რამიშვილი): უჩაღ! შენ ხარ ჩემი ერთად-ერთი ღირსეული მეგობარი. ჩემს შემდეგ შენებერ ვერავინ შეგრძობლებია ქარის წისქვილებს!

ვინც წავრგავნე საემისოთ
მწარავლ გაქაჩის როგორც ურჩი
და უსტარი ჩემი ხვეწნის
გახდა ყველას საჯჯგებელად,
ამას ვსტრიო, ამას ვსრჩვი
არ მეწერა მაინც გრძელად.
ქ-ლა თქვენ ვთხოვთ ცრემლით
ფრქვევით
მოძებართ, თუნდაც მიყუთ,
და თუ არ გასიაოვიო
რამიშვილის მოკვდეს სიყვამ:
საქართველოს წინ გაგიშლი
სამოქმედო გზათ და ხიდათ,
და მუშების სისხლის წვეთებს
ვთავაზებ შესასყიდათ.
თუ ჩაველი, ყველას მოგსობ
დღემდე რაც რომ ააშენეს;
კომუნისტების ჯინი მჭირს
არ დავინდობ აღარც ზაწებს.
სულ დავანგრევ ყველა სჯოლებს,
ავაფთქებ ყველა ხიდებს...
ო, ჩემბერლენ! მისტერ-ოსტრ!

ვინ შეგაქებს, ვინ გვიღებეს;—
ჩემებერ გომთობიო, ჩემებერ გულითა...
— შეიწყობო თხოვნა ჩემი,
უორდინა მოგახსენებს,
რაც გამოშრა დანარჩენი...
და „მინისტრი“ კაუჭ ცხვირით.
მოიკვნება, მოიღუნება;
იყოლ მოსლის გრძელ ნიკაპარ
რადგან სიკვამ დიაცხუნა.
ქართულ მამულიშვილური
ზრდილობა ხომ მასაც მართებს—
თან იწინიდავს ოფლის წვეთებს,
თან უკონის ყველას კალთებს
ხიკს-ბოლდვინ-ჩემბერლენი
ბრინა-შტრეკზემან-მუსლიონი
ყრუთ ლგენ და გამოვიდენ...
რამიშვილს აბრზობს სლოკინი.
ანუგებებს მას სალონი
და პირდება პირად შევილას...
უორდინას კი იჭვი ხუამ,
და უმატებს ბებერ ხველას...
ოდღმადო.

სურ. ღონის

სულატიის

ვლბანეთის და სამხრეთ-სლავიის შორის ჩამოვიდნოდი უთინშობებს იტალია ხელს უწყობს იმით, რომ აქედნა ალბანეთს, რომელსაც იტალია თავის „ფერეულად მიანია“.
(ვა. ზეფეზაძე).

მშელი, ტურა და ბატანი ოჯახ-არაკი

იმომ ტყე დიდი... და ამ დიდ ტყეში-ყოველნაირი ცხოვერობდა მხეცი. ერთი-მეორის მტრობაში იყვენ გამოცდილი და ნამდვილი სპეცი.

მრსი-მეოვს წაუთისებდენ ნაცნობ - მეგობრებს და კარგ შეზობლებ და მუსრს ავლებენ დაუნდობლად დამარცხებულის ქვივისა და ობლეს.

აქც ხადირებს ხომ მადაც დიდი აქე და სხეები იყვენ იმათი მსხვერპლი. მოუნდობრადთ, — გადაეკაბადენ; (აღარ რჩებოდა იმათი ფერული).

მხარბმომდამთ მხისი დაგებატ. (კარვად იყოდენ მრავალთ ხრავს; ვინც მოპყეებოდა, — ვიამ იმის ტყავს: არ შერჩებოდა კულისა რიკი.

მრსხმალ ამბავი მოხდა ასეთი: ახლოს ცხოვერობდა მგელთან ბატანი. (და ვან არ იყინ — ბატანს როგორი აქეს ჩვილი ძვალი, ხორცი და კახი).

მბმლმამ იხმარა შემდეგი ხერხი: მოიხმო იგი და უთხრა რჩევით: — ტურას უკირავს შენსე თვალები და დაგდეს მუღამ ხევით და ქვევით.

მუს შეგუბნოს, — შენ მადი ჩემთან და მე ვიქნები შენი დამცველი. „სუსტი დიდებს ძლიერსა მფარველს“ — თქმულება არის ბრანული და ძველი.

და გულუბრყვილო ბატანმა, მარიალაც, რომ დაედგენა მას უფან ტურა, გადასარჩენად თავისი თავის შეშინებულმა მგელს მიაშურა.

მშელმა მოხვია ბატანს თათები, რომ მოიხადოს მან თვისი ვალი... მგარამ ჩაარქო კბილები ზურგში... აღარ დატოვა მან აღარც ძვალი...

ტურამ იქვე ხედავდა ამას და დასცინოდა მსხვერპლს მომაკვდავსა. — ნუ თუ არ იყო შენთვის სულერიოთ ვის შეაქმევი მაგ სულელს თავსა?!

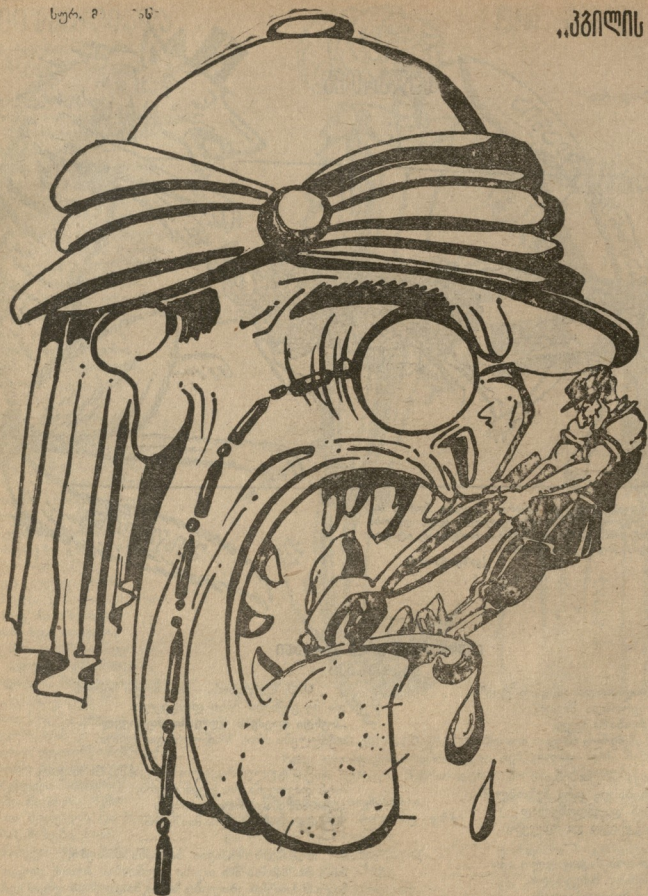
ქმარა. იხედაც ვასაგებო... მიხთვის ვახუნეთ აქ ეს არავი, რომ შემთავკონდა ჩვენ აღბანეთზე ამონაწერი და ღამიარვი.

მბმბ, ამხაც თავდაცვა მჭევია, რომ შევადროს ცხვარამ მგელს თავი? იცოდეს ვუღამა: მგელი ერთია რუხი იქნება, თუ გინადც შავი...

სურ. 2 "ან"

„კვილის ეპიქი“

მუშა (ჩემბეროლენს): აი ამ მარწუხით დაგაძრობ მაგ შხამიან კბილებს, რომლებითაც კენ საბჭოთა კავშირს; მერამე ნახე თუ რამე შეგეძლება?

ყ ა ყ ი ბ ა

- ყაყიტაუ!
- რაო შენი ჭირიყე.
- ფლიცკის იმპერიალისტები რო მოვოდენ გაგე-ხარდება?
- შე ღდინძალო, რო მოვიდენო, იგრე იძახი, ასე გონია აქ არა ყოფილიყენენ.
- ჰო, და გინდა რო კიდე მოვიდენენ?
- რას ამბობ კაცო, დაკარგე იქით! აღარ გახსოვენ რას გვიშვებოდენენ?! უი... იმათი მკვდარი და ცოცხალი კი...!
- მაშ რაკი აგრე შესმენილი კაცი ჰყოფილხარ, მო-

- და და ერთი ორიოდე ღღის ნამუშევარი შასწირე...
- რო კიდე მოვიდენენ?! რამ გაგაგეტა კაცო!
- თითონ შენ გაუგეებოხარ რადაცას: იმიტო კი არა, რო აქ მოვიდენ, იმიტო, რომ აქ არ მოვიდენენ.
- ი! შათ ეხლა ჩემი ორი ღღის ნამუშევარი შაჩერებს... ოღმერთიდალოს.
- რათა, შენი ორი ღღის ნამუშევარი! განა მარტო შენა ხარ: ორი ღღისა შენი იქნება, ორი სხვისა და ასე შეგროვდება მთელი თავდაცვის სალარო.
- რაკი აგრეა, შამომიწირია. ვის შამოუშვებ?! აბა ერთი გაბედონ! დედას უტირებ იმათა... ჩახმახი ზედ ყირაზე მაქვს შეყენებულუ.

ფეშანგი.

„ღაგვიანებულნი“

მსხინს

ჩემბერლენო! საბჭოეთზე სიტყვა რომ არ წამოგდესო,— ამ თავდაცვის კვირეულზე მოგახსენო მინდა დღესო. მას შემდეგ, რაც შენმა ნოტამ ლონდონიდან კრემლში სკუპა,— ოსტინ ჩემო! შენი საქმე, სულ წახლა და დაიღუპა. თუმცე ოინით ბევრს მიმართე, რომ შეგექნა „ძებნაში“ ბლოკი,— მაგრამ გოგრამ ვილაღლატა; დარჩი ძველ შენაბორკი. დღეს პოლიციის კრედიტს აძლევ,— იქ კავერია რომ გყავს გმირი; თმს ფიჭობა და გვიყოფიენებ შუბლმაგარი დიპლომ-ვირი. ხან ბერლინში მიმოძებრივი, ხან აკითხავ ერთა ლიგას, საბჭოეთზე მტრებს აწხადებ რომ გვაღამდენ ყულზე ბიგას. ბევრს ხლავდითობ, ბევრსა სცდილობ,

გამოუშვა ჩვენსკენ ვაზო, მაგრამ გირჩევ, ჩვენს წინაშე ნუ ამყავთ ფლოტი, ბაზით; თუმცე თავი გაქვს ტენის გოგრა, გონება კი ვირის მსგავსი. პოლიციის უანდამტრებს, არიენ არ ჰყავს შენი ფასი. მაგრამ ესლა, უნდა შესდგე ქვეშ პასუხი ნახო ჩვენი,— ვით თავდაცვის კვირეული შენი ნოტის განაჩენს.

დილა მზინი გათენდა, აფორინდა თეიმფორიავიო,— ჩემბერლენს „ბომბა“ ესროლას ძირს დასცა ლორდის თავითა შიელი ლონდონი შეიძრა; ინგლისს რა მოიღის ესაო... მოსკოვის თუ აღარ შეგებით ზომ დაგვიბნელებს მხისაო. ორთავ პალატის სხდომაზე საკითხი იდგა ომისო, სთქვეს: რუსეთს უნდა ვანახვო ძილა ინგლისურ ომისო. „პრიკაზ-პრიკაზი“ დაარტყენ ჯარში გამოდით ყველაო. უცვებ გაფიცვა დაიწყო, ხიკსსა აუტყდა ხველაო. მაშინ მატროსებს უბრძანენს: ფლოტი რუსეთზე, წინაო,— მათ უბასუბს: არ წავალოთ ჩვენ უნდა დავჩრეთ მინაო. გადიციის ტალიამ იმტა, აუტდა საყვითა რაიაო. ქუთუხს მუშები მოედვენ წითელ დროშებს ფრიალით, ლორდებს დაეცენ, შებოქეს, ჩაყარეს შუა წყალშია. დედნლოტები გადსაწეეს, გახიის ცეცხლის ალინა. ჩიომ დაულოცეს ბურკუებს— საიქოსკენ მგზავრობა, ინგლი-ინდოეთ-ჩინეთში— შექმნეს საბჭოთა შთავრობა.

ჩემბერლენი (მარსს—ომის ლმერთს): იყავ წყევლი, რომ მომასწარ ამ ქვეყნად მოსვლა; ათასჯერ მეტი საუკუნით მოხვედლი ჩემს წინ. დღეს შენ ხარ ლმერთი,—შენ, რომელიც ვერ შემეღრებო სისხლის და ომის სიყვარულში ეგვომ ძლიერში. ბოობოქარია ჩემი სული — ის ვერ ისვენებს. ომი შეებაა და შევიდობიანობა კი მოსაწყენი. მე ტყბილ სიმლორას შირჩეხვია ზარბაზნის ქეკა... ოი, ზეკაო! რად დამხაგრე გვიან გაჩენით?! ეს იყოს ლმერთი, ლმერთი ომის და მე კი არა?! სად არის ქვეყნად სამართალი ამ მართლმსაჯული?! მაგრამ დადგება, გული ჩემო, ისეთი ხანა, რომ დამდასებს ღირსეულად კაცობრიობა,— და თუ ძეგლს არა, სახელს მაინც მიწოდებს ასეთს... „ინგლისის ლორდი ჩემბერლენი, იფივე ომი“.

„ბარბონა“

— მახლას ეს რაღა ღოზნა ეამოტყერა? ასმა აბარონის კამანაა უნდა გავაეთოთო, ყველა ჩვენ მძა-კრის დედას უნდა შევაჩვიოთ, ტახნისი ნაუკა უნდა ვასწავლით!

მხედლე, მამენტალანთ პრიცეა დაარტყეს: მძებოჯან, მზათ იყავით, ყველამ პრიცელში გარტყმა ისწავლეთ, იარაღი აიღეთ და იმის ხმარების სეკრეტები გაიეთ: რუკი, ლეფოჯი, ზარბაზან, პუშკი, პულიმეტრი რამე—მზათა გჭონდით, რომა თუ პუშკურში იმ ახვლისი ქოჯაყებმა იხა-ლიშეს და გაენი ქესს ხალხში ეესროლიათ!

ჰამაც ხიშირსკი რამებიც გაიხვიპირეთო, ვაზების გამწევა ისწავლეთო, პროტივოვანის მსკეები ჩაიცვითო, რეპერტიცია ვაგეთეთო, ერთმანეთს შეუხიხილიეთო რაღა—მერე ზარბიჯა ტენითო, ყველადრის უპირანენია გაა-კეთეთო, რომ პუშკურში ხმისთვის მზათ იყოთ!

ჰოო, კინალამ დამავიწყდა: ჰაერობოლანში ჩასხდითო, ლიონიკება ისწავლეთო, მალოდან ხიშირსკი ვაზების გა-მოშვება. ზომების და პულიმეტრების ვაგდების შეფიქ-რეთო,—რა ვიცით, კაცნი ვართ, აქნება ვაენი ქანა, ყალ-მავლი ჩავაგრეს, მზათ იყავით რომ მამენტალანთ ჰალ-რუტოვით დავაყენეთო.

ეს, გული ვამისქდა რაღა! მე და პულიმეტრი? ჰე-მოზალნი ჩავღობმა, ზარბაზანს ვაგდებმა?

— ევბენი: ეე, ამხან, რომელი ხედიონი მე მხახეთ ვაენში ვამუზახეთო—რახედაც ვაქნევინოთ? ახარ კაცს არ უნდა იცნობდით მეთი?

საქმეში ხარ? ვინ გვირინებს, ყველა აყავანდა, დიდი, პატარა, პარტოული, უპირანი, ქიოსტინა, ასირა, ქალი, კაცი, კომპოზილი, პიონირი, გლეხი, მუშა, აღია თუ მუ-სლია—ყველა ჩალოზობს: ზოჯა ავიო-ხიზნი ეწერებოდა, ზოჯს ფული მამქეს, ზოჯე ზარბაზნის და პულიმეტრის კურ-სებში შადის, ვინ მოსთვლის?

პუშკურში ყველა პიონირის პესნაზე იძახის: — ჩვენ მზათ ვართ, ჩვენ მზათ ვართ?

თქვე ულუტუტაცი ანგლიანის შუღლმავრებო, არ იცით რომ ეგ ნომერი არ ვაგვათათ? ამტოლი გვიბრძო-ლია, სისხლი დავციღვრია, ბუნტი ჩავკვიდა, რეგულიოცია ვაგვიკვიებოდა და ნიკოლოზისთვის ტახტინად მისი ბრავ-ვანი ვაგვივრევიებოდა და ახლა კი ამ ჩვენ ვუჭლა ეს-ეს-ესის თქვენ დავაჩავრინებოთ?

ჰპარუშუწუნ თქვენს საქმეს, ვერ მოგართით დანიგ-ვრო ბადროვანი, ჰიშტა ვაგვიფუტეთ, ჰამა მავ ხაშტლე გოლას მანცე ვაგუფრთხილდით, თორემ ისეთ საქმეს ვა-გისხით, სულ კოლალები ვენცუღებოდა მამში!

ერთი სიტყვით მთელი ღუთა მამენტალანთ ფეხზე დადგა, კაშინისტების ხარე დიპირა რაღა ანგლიას და ჩვენ პაქარის ფინიდი მუტარ დაუჭრა... მეც ამ გოგარას ხალცი თათი მივიღე, რაზმებშია ექვნი. დავგვიტო, ყვე-ლდფერი ჩოთქში ჩავაღდე და ქვეაზე მოვეცი:

ფიხან—ბიკო, შე ამხან, (ჩემ თავს ევენებოდი რაღა) ახარ ცოტა ჰოპოპებე ჩაბანაზე, ხაზის უყურე, თეთრი და შავი ვააჩვენე; მართალა ამ მემურსმა ბალმევიკებმა ბეერი რამე ვაჩვენინეს, შენი ქონება მუშებს მისცეს, შენს სახლში უჩრეთდნია ვალეს, ჰამა ახრისხანში ისეც ხალ-ხის საქმე არა ეთოდება? ისეც ჩვენს პრელედში რა რჩება ყველდფერი? ახარ ის რაზმბანიკი ანგლიანებ რომ მოვიდ-ნენ, ვაენი ქანა და ეს გრამფიონიანი გამართლისი საქმე დაშლით, არა რომ შენთვისაც ფინთია? ხალხის საქმე რომ წახდეს, ისეც შენი ზარალ არა—რის?

რის იმედი ვაქვს? შენ ვგანია ისინი თავზე ხელს მო-ვისებებ, წართმეულს დავბრუნებენ და ჰამაც მინისტრათ დავიღებ? ვაიქის ისეთ პანლუსს ვაქტერენ, რომ თავისი სორა ჩერვნიც ვაგვიბანინ!

ერთის სიტყვით, იმავე ნიმუტრე მეც პლატფორმაზე დავდიქე და რეშენია ექვნი, რომ მეც დამცველი ვაგებდე, აბარონა ვაგავეთო, ავიო-ხიშიმ ჩავეწერო, პულიმეტრისა

და ლევიორის სროლა ვისწავლო და მეც მზათ იყუო! გზა-ში მივდივარ და სადაც რომ დროშები და მიტინგი მამ-ხედება, ყველას რესს ვებნებო:

— მძებოჯან, თქვენ სიკემს ეენაცავლენ, რაც რომ აქამდისინ ამბავა მქინია, პირობლი ვიყო თუ რომ არ გა-ვისწერო, მემურბანი ვიყო თუ რომ მეც თქვენ ძმა და ზირის ზიარება არ ვაგებდე, მეც თქვენთან ერთათ აბარო-ნაში არ ჩავდგე და ვაენში არ წვიდე, თუ კი ვინმეც მა-გისთანა აჩინი რამე ვაბედა მეთი?

სახლში მიესულვარ და ისანს ევბენი:

— ისანჯან, თახა-ხაბარ ვიდას?

— ჰა, რა ხაბარია აღარ იტყვი? აბარონის თავდაცვაში უნდა ჩვეწერო, ავიო-ხიშიმ უნდა შავიდე, ხიშირსკი ნაუკა უნდა ვისწავლო, არა რომ სადაც ქვეყანა ჩვენც იქ უნდა ვიყოთ, ჩვენც ხლხი ვართ, ვირისთავები ხომ არა ვართ? ისანჯან, მეცე შამოლი, შენც ჩავეწერე თუ ვინდა?

— შენც მათა რამეს ამოუ რაღა? ჩე უფე ჩავეწერე, ჰამაც ჩვენე პრეტლის ქალებმა უპირანენიაც დავიწვიეთ, ხიშირსკის თავის დაცვას ვისწავლდით და მერე სურსტა-მოხასურთია უნდა ვაგებო. მასკა მამბინია, აბარონის უროკები სახლში უნდა გვიპაროვო. ბოლოს მემ-ხება:

— იცი არამკაცან, ხვალ ვაენი საბაროს გუზში სტრელის ვარჯება, თოფებს პრიცელში ესერები, ვინც რომ ყოჩილია, მიდის და ომსა სწავლობს, შენც წწარდი, ჰამ სერიხი ნახე, ჰამაც ნიშანში ესროლო და პირს მოვკეებნო. იმ დღით ასე ქუტუქუთი დავწვიეთ, მთელი ქვეყნის პალიტრისკი რამეები ვიფიქეთ და პუშკურში ორიგინი ანალიის აჩინანი მტრები ვაგებდით!

მეორე დღეს მართლაც წაველით სობოროში.

ეს: მართლაც მთელი ქალბი იქ იყო, ყველა მისანში ესერის, ზოჯე არტყება, ზოჯე პირის თღებს, ზოჯე გარბის, ზოჯე ახნაკუნებს, ზოჯე ატაკანხ ვაღდის ვინ მოსოღის? მე და ისანა მივდიეთ და ერთ გრუჰასთან ჩავიხებო:

— ტვაჩარში, შენ რა ვინად?—ერთი რეკიხებო:

— მეთქე ვაენი უნდა ვისწავლო, თოფი უნდა ვაგა-ვლო და პრიცელში ვაგვარტყა მეთქე!

— ფული ვაღავსიდაი?

— ეა, შე ბუმერასო, აქ რომელი შეხიკანის მყოლია რომ სწავლით ფული ვაგვარტყა? ყველანი ერთი საქ-მისთვის არა ვართ, თოღ უფასოთ მასროლანეთ რაღა, რომ უფრო გვიარი დავაყარო და კარათ ვისწავლო მეთქე.

— არ აზილვება. თითო სოკოლა ათი შაურიაო.

ვადავხალდე და ერთი თორღი ავიღე, ვაგებდე, ვაეწიო— მხარზე ვაეღდე—მარბაპარ ჰპაროზიკი მჭვანა თავი რა-ლა. ის უსტანაში კი პატრონებს მაძლევს და მებნება:

— ღრავიანდი, აი ეს ტყვიები ჩააწვე და ესროლიო.

მაშინ კი, სწორე—გითხრა შემეშინდა და ევბენი:

— ჰაეალუსტა, არ შაიძლება პუტარის პატრონები მამცეთ? მე ცოტა გულის ფრიალი მქვს და ასეოიტყვია ჩემთვის აპანსია მეთქე... ყველამ სიცილი დაიწყო. ისანა ვაჯავრდა და მებნება:

— მაგრა დადექ რაღა შე მემურბანო, რისა გემინია, ვეყავი არა ხარო? გული მამცეცა და დაუღიხნე. ის აფი-ცერი მებნახს.

ღრავიანდის, შენ უკლებმა ვეპირავს, ლულა იქით ვაი-მეორე და კონხანი მხარზე მიიდე, ჰამაც ფრთხილათ იყ-ვიო, ტლაოკი არ დაგარტყასო... მოგვარებე, ნიშნა მიუ-შვიო, ორივე თვლი დავხუტე და უცხათ—ბრახს!...

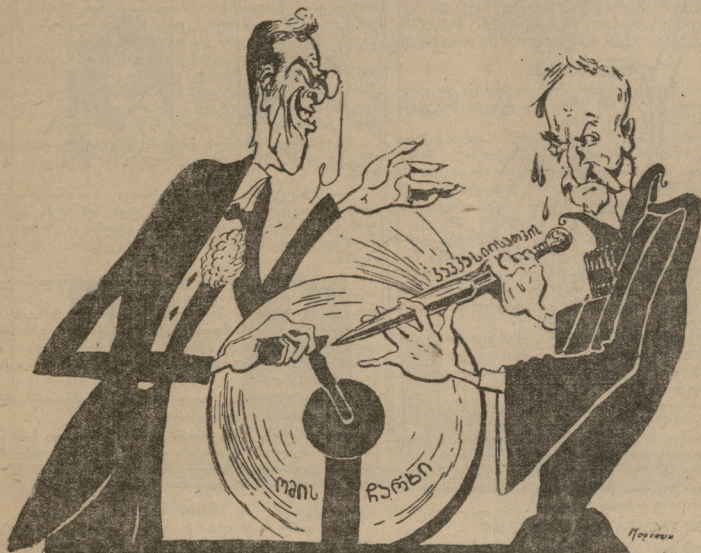
ეა, მერხა ეს ჩამოქვია, მინა ჩასქდე, ქვეყანა თავზე დამეცა მეთქე, თვლები დამიბრუნდა და გულმა პიონირის პარანანიც დამიწყო დაგა-ღფეკ. ჰაი წყალი, ჰაი ღოხ-ტური, კალმები, გრადუსნიკები და ათასი დავიდაზანა.

როგორც იყო მამბარებენ. მამხნ ვაგებო, რომ იმ მონ-ტე-ქირისთვის თოფს ვაგდებდის ღრის ნიკამში ტალონი დაურტყამს ჩემთვის და სისხლში ვაფუშულვარ... ქვეყანა მე მიყურებს, პატარა კონკომოლები დამცინიან:

ფ უ ზ ი ზ რ ო მ ა

სურ. მარიაშის

ჩაქაპურის (ნ. კორდინას): ჩვენს შორის დარჩეს, და ამ ბლაგვ იარაღს მაინც ვერ გავლესავთ; ამით ხაჭაპის გაკეთება არ შეიძლება. ხომ ხედავ: ამდენი ხანია ვლესავთ და მაინც არ გაიღება!

— პრავა პაპაჯან, აქ რომ ამტოლიო ჩიტები დააფრთხე, იქ ჩემბერლენს რაღა მოუვიდოდაო?!

ბოლოს მოგბრუნდი, სისხლი მოვიწმინდე და ახლა პაეროპლანების მოვიდინებ წავედიო. იქ ვნახეთ როგორ ფრინდებოდნენ, ჰამაც მასკებს იკეთებდნენ და გახეხეს უშვებდნენ...

ბოლოს სახლშიც წავედიო. იმ ღამეს დიდი კაშმარნი სიზმარი ვნახე, ვითომ პაეროპლანში ვსივარ და იქიდან პირდაპირ ჩემბერლენს ანკეში პუგასი ვარტყამ. უცბათ თორმე ოსანამ წიხლი ღდრღუხ და ძირს ხზართვა მოვადინე მე კი მგონია, პაეროპლანიდან დავევარი მეთქი; ვყვირი — მიშვილეო, ჭრისტანებოჯან უხაიებლაო ნუ მამკლავთ მეთქი.

ყვირილზე მთელი ენო შაიყარა ძლივს მამბარუნეს, ჰამა, ეხლა გულოს სიგანიერე დამჩემდა შიშისაგან და უყეინვალიდი ვაგხე. ისე რომ ვაწნში მე ვეიარ გამოვლდები. აფსუს ჩემო ვაეკოცომაგ! ეს სულ ამ აბაიონამ მიყო, თორემ მე ჯერ კიდევ კარკი მეთაბარი ვიწუნებოდი!

ნუ ჩორთი სნიბი, ჯანდაბას ჩემი თავი; როცა მთელი ქვეყნის ხალხი, ვეკელი და ხნეირი, ყველა ერთობ დამდგარა და მზათ არის, მტრის მტრულად მამხედეს, იმით ვინ გაუძლებს, ან მე რა საჭირო ვარ, ისინი ვი არ ეყოფიან? მაგრამ ჰუხურში, თუ მეც რამეში საჭირო ვარ, ჩემი სიყმე თქვენ გენაცვალათ.

ვარხაბან.

საგუთსარი საგხუპარი დაგვირგვინი შისავალი

ჯერ ჩვენ გვინდა განვმარტოთ — რა არის თავდაცვა და რა არის თავდასხმა? თქვენ, ალბათ, გვონათ, რომ თავდაცვა სხვაა თავდასხმა სხვა, „შუა უდგეს დიდი ზღვარი“.

ჩვენ კი ვამტკიცებთ: თავდაცვა და თავდასხმა ერთი და იგივეა. ჩვენ ამას ვამტკიცებთ კატეგორიულად და უნდა დაგვიჯეროთ.

მართალია: მე პირადათ დიდი მოჩუბნარბ არასოდეს არ გყოფილვარ; ჩემს ცხოვრებაში „პუგაში“-ს და ხელოაფს მეტი არაფერი გამისროლია, მაგრამ ეს სრულერთაოც არ მართმევს იმის უფლებას, რომ ჩხუბის და შესლა-შემოხლის საკითხების სვეცი ვყოი. ამ საქმეში მე ჩემს თავს ავტორიტეტად ესთვლი.

შორიდან მაყურებელი, უფრო ერკვევა საკითხებში, ვინემ თვით ამბების უშუალო მონაწილე. ამასაც კატეგორიულად ვამტკიცებთ. მაგალითად, თეატრის რეცენზენტი რომ სცენაზე გამოიყვანოთ სითამაშოდ, ცალ ღუბს სულელიორის დაგაფხვს თანვე და მეროე პარტიკაში გადამოუტდება, მაგრამ. ამა ერთი გაუბედით: თქვენ ხელოვნების და სცენის არაფერი გავგებებათ—თქვა! ცოცხალი ვერ გაასწრებთ ვარეთ. და თუ მას კი უჯარობთ. ერთი მეც დამიჯერეთ!

მართლა, არც ისე ხაზი ვარ ამ საქმეში, ვინ მოსთვლის რამდენი მოჩხუბარი ცოლ-ქმარი გამოაგვებია; რამდენჯერ სხვის მაგიერ მე მომხვედრია იატაკის საწვენიდი ჩითვე ზურგზე; რამდენი ხელნართული ბრძოლის მოწამე გყოფილვარ ქუჩაში და სხვ.

ერთი სიტყვით, ბევრი გამოცდილებაც მაქვს და ისე-დაც დაკვირვებულ კაცს ვარ (ალბად, თქვენც მატყობთ) და თუ დამიჯერებთ, თქვენი იცით, თუ არა და ისიც თქვენ იცით.

დასაბუთება

ღიბს იმას მოგასახებინათ, რომ თავდასხმა და თავდაცვა საბოლოო „იტოვო“ ერთი და იგივეა. მოგვეყავს საბუთები ამის დასამტკიცებლად.

აი, მაგალითად: თქვენ გყავთ მტერი. გინდათ მისი მოსაზომა. თქვენს მტერსაც უნდა თქვენი მოსაზომა. შეხედოთ ერთმანეთს. თქვენ თქვენს თავს იცავთ, მტერი თავის თავს. ირავით. მეტი რა მოსდებოდა მის მოსდება და ან თქვენ გაიმარჯვებთ ან თქვენი მტერი. (ეს თავდაცვის შესახებ).

ესლა ავიღოთ თავდასხმა. თქვენ გყავთ მტერი. გინდათ მისი მოსაზომა. მტერსაც უნდა თქვენი მოსაზომა. შეხედოთ ერთმანეთს თქვენც თავს ესხმით და მტერსაც თავს ესხმით. მერე რა მოსდება? ან თქვენ გაიმარჯვებთ ან მტერი. (ზოგ ხედავთ თავდასხმის და თავდაცვის შედეგი ერთი და იგივეა).

მოკლეთ, ჩვენ იმის თქმა გვიწად, რომ თუ მარჯვენი გვიჯარა, თუ ხმალი ვეტირის, თუ გოლი საგლეშოს ვაჭრის ერთი სიტყვით: თუ ვიჯარა, გაიმარჯვებო—სულ ერთია: თავს ესხმი, თუ თავს იცავ.

თუ არც გული ვიჯარა, არც თვალი, არც ხმალი და არც მარჯვენი, მაშინაც, სულ ერთია, თავს ესხმ, თუ თავს იცავ, მაინც არაფერი გემკვიდის. თავდასხმეშიც რომ იმას, თავდაუღადასმეშიც დარჩები.

აქამდე მე ისე, პირველ კი არ უღაბარიაო. აქი მოგახსენეთ — დაკვირვებული კაცი ვარძეთქი. პირადი დაკვირვებები მაქვს და თუ გინდათ გავაცნობო.

მეთო, მამალი და ჩამპარლინი

ჩემს მეზობლად ერთი ცოლ-ქმარი ცხოვრობდა. ცოლს ერეკვა ცოლი. დიდი პირველი ადამიანი იყო ჩემი მეზობლის ქალი. აუტყვებდოდა უბრალო რამეზე ქმარს. აჯინებდა, ლანძღავდა. ქმარი მომარტყუნებდა პირს და არც აქვს ეტყუარა, არც კარეს. ეს მთლად გადაარედა ქეთოს: რწმუნდებოდა, რომ პასუხის ღირსადაც არ მთვლისო.

მსოფლიო მოკლავისი ოჯახის ცნობიერებაში

წინათხმა

ადამიანი, თუ კი ღობად ჩაუტყირდება თავის თუ სხვის ცხოვრებას, აუტყვებლად დაინახავს მასში საერთო შორისი მოკლევნიანი ანალიტიკური მოკლევნიანობა.

როცა ჩვენ ამას ვსწერთ, ანაკრიტიკულად, პირველყოფილის მხედველობაში გვყავს თავისი საკუთარი თავი. მაგრამ იმაშიაიც დარწმუნებული ვართ, რომ: ჩვენ გვყავს თანაბრომენი, ერთს ხედენს მეათენი... და აი სწორედ, მათათვისაც ვსწერთ ამას. გვეკრება: თუ ყველა არა, ჩვენი შეთხვევითა დიდი უპირატესობა მაინც, სიამაღებთ წყაიტიხავს ამ წერილს, რომელშიაც დაინახავს თავისა ცხოვრების ასახვას.

„ომამლი“

... მიღობდა ნომალურად ჩვენი ცხოვრება. ყოველჯე საკითხში ერთმანეთს ვუჯერებდით ცოლ-ქმარს:

— დღეს პირველ კერძად სუბი უნდა გავავეთო—
 ეტყუოდა ჩემი ცოლი.

— მე კი ბაოროში მერჩინება—გამოუტყვამდი ჩემს სურვილს.

— რამე ზენ ბოროში გირჩენია, „პაველსტა“, ბტროშის იყოს!—თანამიგრონობა იგი.

— სამაგიეროდ: მე კატლბტი მიყვარს, შენ კი

ადეფურდებოდა, წამოუსობდა ხელს რაც ხელში მიხედებოდა, და დეფენებოდა ქმარს. ქმარი დრჯუტ გაიხურავდა კარებს და მიატყვებდა თიხს.

ერთ დღეს ქეთო კარებში დახედდა თვის ქმარს, როცა ის სახლში ბრუნდებოდა; სწუნდა ყელში ამ გოლიათივით ვეკაცს და მისი აზრით აღრჩობდა. ქმარმა ისევე დინჯათ, დამშვიდებულად ცალი ხელით მიიმარა ქალი, წყვიდა ხელს ნაპირით და თავისთვის დაჯდა.

ქალ ვაწიშაქდა, ვეკაც თვის თიხს. გამოიტანა ბაწირი და გავიწეა ქმრისკენ და მისი დახრჩობა უნდოდა. ქმარი ესლა უკვე გამოვიდა მოთმინებიდან, თუმცა სიღინჯე მაინც არ დაუკარავდა გამოართვა ბაწირი, შეკაც ქეთო კარვა მაგართ და გულაბდა დასულო ტახტზე.

ქალმა რომ ტირილი მოართო, მეზობელმა დამიძახა. შევედრ და დაუსწე ქალს დამშვიდება და შეუსხენი ბაწირი.

— შენ უტერიო დედაცაო, როცა ვეკაც არაფერი გეჯარის და როცა იცი ვერაფერი დააკლებ. შენს ტყავში რატომ ვერ დაეტიე?—ესთქვი ჩემს ვულში და, როგორც ეძლა ჩემბერლენი არ მეტარალბა, არც ქეთო უნდოდა ღვინა.

ესლა მამლის შესახებ. ერთი მამალი გვყავდა სოფელში. პატარა, ჩია, განმზირი, ყოველად უჯდომო. მაგრამ იერიწზე ყოველთვის პირველად გადადიოდა მეზობლის მამალთან. თუ სულ მუდამ გასიხლიანებულ. ერთხელ გადასულიყო მეზობელ მამლის ტერიტორიაზე და იქ გაერთიანა ბრძოლა. მაგრამ რა მოხდა იცით? ბიბილო აღიო მოკვართა სახლი.

— ასე გეკატყობ. თავიც რატომ არ დატოვე! ახია შენზე; — მივაძებ ქანც გამოძლეულ მამალს.

ახი არ იქნება, ჩემბერლენსაც რომ ქეთოს და მამლის ამბავი მოუცხებო! გეკლავებოჯებით, როგორც დაკვირვებულ ვეკაც, ისეა ამ ბოლო დროს აცეცხეული, რამე ვეკაც არ მოელის. ჩემი მამლისაგან მაინც ისწავლოს ქეთა!

დასკვნა

ჩვენ დამტკიცებულათ მოგაჩინა ჩვენი შეხედვლება კარგი თავდაცვა კარგ თავდასხმას უდრის. ხოლო გლახა თავდასხმა — თავსლვის დასახმა. თქვენ კიდევ არ გჯეკათ, რომ მე მართალი ვარ! თუ არ გჯერდებ, მაშინ ქმარს დაიჯერებთ—ჩემბერლენს რომ ნახათ ქეთოსავით გაბაწირულ და ჩემი მეტრარა მამალივით თავსლვადსხმულს!

სიბშირი-ბენ-შიბი.

— „გოლუბცი“... და გაავეთ მეორე კერძად, რაც შენ გეყვარს. ე. ი. „გოლუბცი“.

ასე და ამგვარად ჩვენ ყოველთვის ენახულობდით კომპრომიზს და ერთმანეთს შორის წონასწორობას ეცავდით.

— მე მუშტაილში მინდა წყირდე!—იტყუოდა ჩემი ცოლი და სსქენს მოკონების სათელი დადებოდა. მე მოლონ ვეგავე; რომ ჩემზე დაქორწინებამდი, ჩემი ცოლი სიენებს ჰეყვებდა, —და ჰეკმანზე ყოველ სათამოს იქ დაიარებოდა. როცა მე ეს მომავინდა, რალცამ მიტენა, მაგრამ სიღინჯეაღილ არ დეკარავ; მშვიდობინობას მოტრიალემ სიხრულ ვეჯავობინ.

— დაჯენსხმო?—გეფოტიქე მე—არა? ყველაფერი რომ დაეკითხნოთ ცოლს—ხურგზე ეგავჯდება და ერთსავით გეკატყენებს. მერამე გვიან იქნება—და ეფთხარი ცოლს:—მე კი დღეს აუტციებლად ბოტანიკურ ბაღში უნდა წყიდო!

— მაშ ჩემთან მუშტაილში არ წამოხვალ?—და მის თეკლებში სიბრაღის ნაჭერწყალმა გაანათა.

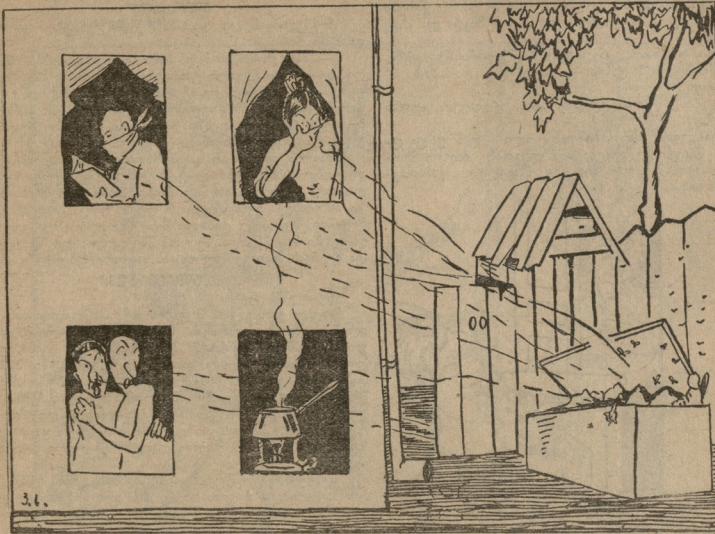
— არ გეწყინოს, და ვერ წამოვალ!—ჩემს ამ სიტყვებში მოირჩებოდა იყო და ჯეუტობა.

— არა—ცივი და მრსახუნს ხმით წამოიძახა—ჩვენ ჯერ წყავლთ მუშტაილში და შემდეგ ბოტანიკურ ბაღში.

სურ. სურსკიახი

„მოავალ ეზოებში სისუფთავეს არ იცავენ. მთელ ეზოში საზარელი სუნნი სდგას.“ (მუშკორის შენობენა)

31.

ნუ თუ ამაზე უფრო უარესი და სულუმეზუთავი იქნება მომავალ ომში გავიქ?

არც შენი, არც ჩემი... ორივეს... — ე. ი. არც შენი გავიქ და არც ჩემი: თუ გავიქა, ორივეს გავიქაო.

თვითელი ჩვენგანს გრძნობდა. რომ ჩვენ ვცლილობდით გეგემონია აგველა ერთი მეორეზე. აშკარად ამას ვერ ვხედავდით და ყოველთვის კომპრომისით თავდებობდა ჩვენი დედა. ამ კომპრომისის გამო იყო, რომ როცა მუშტაიდი და ბოტანიკური ბაღი მოვიარეთ, საღამოს ის დავიქნაცით, რომ მეორე დღეს ლოგარინდან შერ ავღეძით.

— გუშინ მუშტაიდიში წავსულიყავით, და მომავალ კვირას კი—ბოტანიკურ ბაღშია—ვფეჭობდი ჩემთვის და თავს ვესაყვედურებდი:

— ცოლსაც გაუხარდებოდა, რომ მისი სურსკილი შევასრულე და არც ასე დავიღობდი!

— გუშინ ბოტანიკურ ბაღში წავსულიყავით, და მომავალ კვირას კი—მუშტაიდიში—ასე ფიქრობდა ჩემი ცოლიც და თავს უსაყვედურებდა:—ქმარსაც გაუხარდებოდა, რომ მისი სურსკილი შევასრულე და არც ასე დავიღობდი!

როგორც სჩანს, ნიადაგი ამისთვის მზადდებოდა. საკმარისი იყო: ჩამოვარდნო!

პრონომიური კრიზისი.

რომ ჩვენი მშვიდობიანი კომპრომისული ცხოვრება აფორიაქებულიყო.

როცა ზედმეტს სამუშაო მომისპეს (ეს კი გადავირს უღრიდა) და ჩემს ცოლს ორი დღის შემდეგ შევეუბნაძედე ეს ამბავი იყო იგი შემხვევით კარს ხსანათზე იყო (წარმოიღვინეთ, ამ დღეს კიდევ მაკოცა),—მან მხოლოდ ეს მიითხრა:

— მე არაფერი არ ვიცი. ისედაც ვერაფერი შეილი იყავი; პატრის ვერ მცემდი... მე კაბისაც არ მოვიკლებ. როგორც იქნება; მე და ჩემი „ბოზკა“ (ჩემი ცოლის ძალ-

ღის სახელია) კი გავიტანთ თავს შენი ჯამაგირით; შენ რაც გინდა ის ჰქენი!—ამ სიტყვებით ოგი გავიდა მეორე ოთახში, წამოწვა ტახტზე და ძოღის ალერსი დაუწყო. ძაღლი გადიარია სიზარულთი და კაბის ქვეშ მოიხილობა შეძრომა, მაგრამ ცოლმა დატყუა, ხელში აიყვანა და ტურეში კოჩნა დაუწყო.

მე ვუცქეროდი და მშურდა „ბოზკა“-ს ბედი. რა თქმა უნდა, ჩემმა ცოლმა თავისი გატყუება. მოწყალეების სახით, როგორც უპატრონო ძაღლს, დამიტყუებდა ნასურხაღს. თითონ და „ბოზკა“ კი გემოივალ მიირთმევდნ.

მართალი ყოფილა, რომ იტყვიან: ძაღლი ყველა ცხოველზე უფრო ჭკვიანიაო. „ბოზკა“ მხიბია, რომ ცოლი ახუჩად მივდებდა და ბუნებაც არ ვერა... ოთახში მინაც („ბოზკამაც“) ჩაილა აღარ ჩააბოლა. როცა სუფრაზე ცოლს მუხლზე ეჯდა და აიპროვალ მიირთმედა საჭმელს, მე დაცნებთ გაღმომხედავდა. სუკეთესა ნაჭერს „ბოზკა“ მიირთმედა; მე კი შველს ეზრავდი. გადავწყვიტე—სიკვდილი მას, ვინც ჩემს კერას და ჩემს საქუთრებას დაეატრონა.

„ბოზკა“ სარგებელ პრიციის როლი.

... როცა მე ამხანაგმა დამპატიყა სასაილოში, ბეცრი აღარ მივარებია. და არ მივარებია, აი ამ მოსაზრებით:

— ჯანდაბას! რაც იქნება იქნეს, და რაც უფრო მალე, მით უკეთეს. გამოსადენი ოფლია. სახამდი უნდა ვიყო ასეთ მდგომარეობაში? შევზარხოშვდი. (ეს ასე მოხდება; ჩემი ამხანაგი ლოთია; აუცილებლად დავთვრები). მივალ სახლში და ამ ჩემს მტერს—„ბოზკა“-ს მანინე ჩაეხარებო...

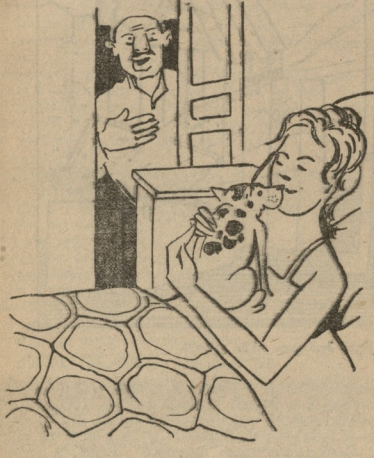
ეს იყო ერთი მოსაზრება, და მეორე კი:—
— სულერთია: სახლში მინც არაფერი დამხედა. კუბი ცარიელი მატეს; ერთს მინც გამოვძლებო...

ჩვედით სარდალში...
 ... და საღამოს, როცა სახლში დაბრუნდი, ცოლი არ დახვდა. „ბობკას“ ცოლის ლოგინში უძინა. კარები შევღეთ. „ბობკამ“ ცალ თელით გამოხედა და ისევ ძილს მიეცა.

— იო, ღმერთო, გენაცვალე, მაგ ჭალარა წვერებშია. რა მოხერხებული დროა!— გაუფიქრე და „ბობკას“ ყელში მიკო...
 რამდენიმე წუთის შემდეგ, „ბობკა“ ნაკვს კუთში განისვენებდა.

როცა გვიან ღამით, ჩემი ცოლი დაბრუნდა და „ბობკას“ მაგიერ მე ვიწიქე ძის ლოგინში, ძალით მოიკითხა. თითქოს მხედვარ როგორც მოველოდი, გამომიგზავნა მკაცრი

მე უძერბა და მშურდა „ბობკას“ მდგომარეობა.

ნოტი

რა თქმა უნდა, მე ხმა არ გამოცა. მიუხედავად მაგიდას, დასწერა და შემდეგ გაბრახებული ლოგინზე დამოვდი. გრძელი ქოლდი, რომელშიაც უწყო:

„უძევ ჩივილით ყოველდღე უსაძაღლოდ ბოროტ-მოქმედება: მოკვით ჩემს საყვარელ „ბობკას“ და მისი გვაში აღზდა საღმე ვადაფდეთ. მე ვთხოვლობ აბოშწურავ და დამამკობილოვნებლ მასებს ამ ვეფოვებამ“.

გაქვინა. დედაბირ დილაობაკება, მაგრამ მან ვურე-ში თითქმის ჩაიკრა და ხელით მინიშნა, რომ სურვილთ პასუს არ მიიღებდა, არამედ უნდა დამეწერა. ერთხელ კ'დე გამეცინა, ავღეთ და მიქსწურე:

„მაქს პატრე ვაქნობით შემდეგ: ძვალი, რომაქ-ლოც მე უძინა დავებრი, აღმოჩნდა მის ყელში. აღზდა თიამში დღურე და ველში გავიქცა. „ბობკა“ მჭედარი დამხედა. იძულებული გახედა დამსჯილადებია სინავე ყუთში. ვფურქობთ ჩვეს შორის ცოლ-ქმურულ და მშვი-დობიან დამოკიდებულებას დიდად ვერ აინებს „ბობკას“ ტრადიციულ გარდაცვლამ. მიიღეთ ჩემგან ამის გამო თანაგრძობა, ნუღვამი და პატივისცემა“.

ნათების გაცელა-გამოცვლას მგერო დიდიან მოა-ყვა ში. მიერ

უტოიშიტოისი ნაფხუზება

ეს გამოხატვა იმაში, რომ ერთს ოთხშიც გამოიწყობა ხიჯ: ჩემი ნივთები და თვითონ კი მოთავსდა მფარეში, სადაც მე შესვლას უფლებმა აღმჭყვია.

ლრთიერთობის გაწყვეტას, რასაკვირველია, ბუნებრივად მოჰყვა

გლოკალა

საქმელ-სასმელს ბიარ მალდედა. აკეთება და თეო-თონ მიორბოვდა.

— აბა, ნების, რამდენ ხანს გასძლმბს ასე?— აშბობ-და იე— სწრაფ წყვილი ტანსაცმლის და ფესსაცმლის გარდა, სხვა ვეწლავერი აქ პრის, ჩემთან... ვნისით. გავამ-წიბრე, სიკეთვლის მოვლამბა... არ მოსცელ: სასქელს, სასქელს, ტანზე და ფეხზე. იაოოს ასე ჩავლახავებულნი!— ელამბაკობა ჩვენიანებს და გულს ფხმნდა.

მაგრამ იმედ არ გავმარტობა. ხსნადლიაში ესა-ლილოზდი ამხანაგებთან, ტან-ფეხზეც შევიკარე. ხედავ-და, რომ უფრო უკეთესად წყვდა ჩემი ცხოვრება. ბრა-ზი აზრობდა. ერთ მშენებრ ღღეს, როცა სახლში დაე-ბრუნდი, მაგიდაზე დამხედა მისი წერილი. (შუა კარების გასაღები მას ჰქონდა. მე რომ წავიდოდი, იგი შემოდის-და და ჩემს მალავებულ ოთახს ააღორიკებდა).

„უღბიანბუნი“

წერილში ეწერა:

„ხვალ გვიმარის მიღების დღეა. წინადადებას გა-ძღვე: 1) მიუფლო „ბობკას“ სამაფრო ძალით ისეთივე გიშის და მისი შვაგასი, 2) მონათო „ბობკას“ გვაში, უყი-ლო მის პატარა კუბო და დასაფლოვე ვზოს ზამში. 3) ბო-ლიში მონათო ჩემს წინაშე ყველა ჩვენიანების თანხა-წრებით და 4) დასლო პირობა, რომ ანუკრიდან ჩემს გარ-დაღუვალს არ ჩაიდენ. ვალს ვაძღვე გავლ და ჩემში, ე. ი. ოცდა ოთხი სათის განმავლოზამში თქვენ უნდა დაამკ-ყოფილოთ ჩემი სამართლიან და მინიმალური მოთხო-ვნილება“.

გასაღების კრუტუტანიდან დავინახე, რომ ჩემი ცო-ლი მიყურებდა, ვადვინახარებ მის გულს მოსაღაფად.

რამი

ხარხარი ჯერ კიდევ არ შეონდა ვათავებული, რომ შუა კარები გაიღო და დეა კარებიდან გამოვარდნილას სკამმა ჩემს ზურგზე ფეხი მოიტყბა. შემობრუნებისას ცხვირპირში ჩამავთა შუისი აბაურები, თითქოს ელექ-ტრონი აინთოო. შემდეგ რა მოჰყვა, აღარ ვიცი, რადგან უგრძობლით ვეფლე იატაკზე; ბოლო ვკრახობდი, რომ „მომე არტილორის ყუმბარები“ კონიგით მეცემოდენ მთელ სხეულზე. შევატყვე დამარცხება და როგორც იქ-ნა ოთახიდან გარედ გამოვედი.

ჩემმა ცოლმა გვიმარჯვა. ოთახი იღო და ოკუპა-ცია მოახლინა. მე ვაფხვი ვადმბეწვილო. ეს აშხავი გაიგო ჩვენმა ნათლიამ და იგი ჩამოვდა ჩვენს შორის, როგორც

„მღლსონი“

დაილოდა და მოცუქვლობს ეწყოდა. ამ მოცუქელო-ბაში იგი კიდევ იგებდა: სადღაოდ რომ ჩემთან იქნებო-და სასადილოდ, საღამოს ვამხლ, როცა აშხავი მამჭო-რდა ჩემს ცოლთან, იქ გამოკლბოდა. შევატყვე, რომ იე-მინეცა და მინეც სასილოდობა საქმის მთელ მოგავარ-ბებს. რამდენადაც გაქითურებლობა სქმი, მისთვის უკე-თესი იყუა. ბოლოს ნაწყნობებოც ჩამოღვენ და ჩვეს შო-რის ჩამოვარდა.

„მეხალის ზაში“

ამ ზავის პირობები ჩემთვის მიუღებელი იყო. მაგრამ სხვა საშუალება არ იყო. მინდა ჩემი ვაბტულიაიცა (კო-ლის წინაშე).

— კაცო, დეიანმზე: ჯერ ასე იყოს და შემდეგ კი-დე ჩვენ მივფავრებთ თქვენს საქმეს— მეუწნებოდენ. ყოთი კვირის შემდეგ, სილოდონ ჩამოვიდენ ცოლ-ჭკარის შორის ურთიერთობის მოსაფარებლად ჩვენი მშობლები და მტკვრის პირად სასადილოში შესდა

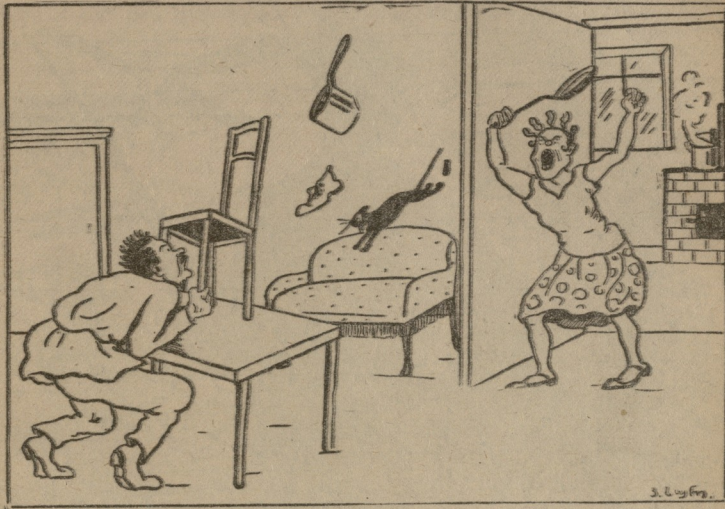
„ლოკანის კონფარანსი“

ღვინის სმამ, ფართო-ფართო და ბრტყელ-ბრტყელ სიტყვებმა მიქმალეს საქმის ნამდვილი ვითარება და ჩემს და ცოლს შორის თითქოს მოიკარეს დამოკიდებუ-ლება. მეც და ცოლიც კარვად ვგრძნობდით, რომ ჩვენი მერიგება არ იყო გულწრფელმ და ის ამბორი, რომელც

ენეს თავლაცვა „გაგრაზგულ“ ცოლისგან

სურ. სურსთაისი

3. სურ.

ჩვენ ერთმანეთს მოვლევით და რომელზედაც ტაში დაპყრეს და „ვაშა“ შესძინეს, იყო ცბიერი.

„კონფერანსიამ“ საქორღ სწრაფ-ჯერჯერობით შირც, მინამ გაველიდეს მომადარ ამის კომპარა, ჩვენთვის დაინშა მეთავალაურე, რომელიც ყოველივე ხადგოა ხაქონს გადასწევტდა მშვიდობიანათ. ეს მეთავალაურე გახლდათ გამოყურებული, ითხოვოდა ათი წლის, კბილსაყენელი ბებია—

„მისა ლიმა“

კონფერანციის დაშლის შემდეგ, როცა „დედუკატები“ თავიავიანთ სახლში წავიდნ, ასე ფიქრობდნენ (რასაკვირველია, თავისთვის):

— მაგათ შორის შეუძლებელია მშვიდობიანი ცოლ-ქმრული ცხოვრება. ის გამოიქვინებული დედაბერი ფართი, ერთი დიდიენი შეილები, რომ ჰყავდეთ, საშველი მარტ არ არის!

და არც ცდებოდნენ ისინი. ჩვენს შორის ისეც გარკულდებოდა ავალ-მავალი. როცა წაველაპარაკობდით ერთმანეთს, ბებია ჩვენი მუხლებზე ხელს იდგამდა, პოიენ-და დგებოდა და ფოფხი-ფოფხით ჩამოგებოდა ჩვენს შორის, დაიწყებდა ლაპარაკს და „ჭკუის სწავლება“. მაგრამ მისი არც ერთს არ გვესმოდა.

— დასრჩვი ბარემ! რას აკეთებ?!— ასე ფიქრობდით მასზე.

ჩვენ მიზეზდით, რომ ორივე თანბარი ჯიუტი ვიყავით; ერთი მეორეს არ ჩამოვრბობდით. სახელი მანც ფატხელი გვეკონდა ნაცნობ მსგებში. იძულებულს ვაგზბდით დროებით მაინც სტეის თვალის ასახვევად მშვიდობიანობა ჩამოგვეგლო და ერთმანეთს შორის დადეთ.

„სამაზარბიო ხელშეკრულება“

ეს იმის გამოიხატებოდა, რომ:
1) თუ ვინცინობა ერთ-ერთმა მხარემ „მისხლანდუნებულად“ რიზე შეურაცყოფა მიიყენა მეორეს,—ამ უკანასკ-

ნელმა აპროოს პირველს და დამკვათვილდეს ხაქმის გამოკვეთი და დანაშაულის აღიარებით ბოღნიშნ მოხდნ დაძაბებით.

2) ჯამაგოი მთელად უნდა მუიუტინო სახლში.

3) ცოლი ვალდებულია ქმარს სადილი დაამუდროს და ოჯახური საქმე გაკეთოს.

4) სამაგეროთ: ქმარი მოვალეა დაამკვათვილონ ცოლის მოთბენილება „მოიხს“ მარტდეთ მის ჩიცმა-დახურვაზე ბექსიმილურ შესაძლებლობის ფარგლებში (ამ უკანასკნელ სამ სიტყვამ დიდი მუხლა-მეზობლა გამოიწვია. ცოლი წინააღმდეგი იყო ამ სიტყვებისა; ბოლოს დეო-თინბი სიტყვა „მეხსიამოლო“-ს დაძაბებით).

ამ ხელშეკრულების დადების შემდეგ ბუნებრივად მოხდა ჩვენი

„განიარაღება“

... და, დასასრულ, ამეშაღ, ყველა ამის შემდეგ ჩვენს შორის დაძაბდა ესლანდელი

„მარკონ მფომაპიოვა“

ისუ ათეთვლია ჩვენიანი (მე და ჩემი ცოლი) ვგრანბით ერთმანეთის გაუტანლობას. ჩვენ ვიცით, რომ ერთმანეთს ვტყვევებთ; თეთრ კბილს ვუჩვენებთ ერთმანეთს და დროს, როცა გული მზეი გვაქვს. ვუკით, მაგრამ ერთმანეთს არ ვუმტოვებთ. ახლო ხანში ჩვენს შორის მოხდება გაღამევეტი ომი, რომლისთვისაც თავივისთვით ჩუმად ვემზადდებით. ისიც ვიცით, რომ ამ საბედისწერო ომში ჩვენ ერთმანეთს დავამარცხებთ და ერთმანეთზე გაიპარავებთ. ეს არც დიდათ ეწყობებთ ჩვენს მდგმურებს. რომლებიც ცუდად ცხოვრობენ სარდალში და ჩვეუ-ნა დამარცხების შემდეგ ხელშეულება მიეცემათ ქვემოლან-ზევით ამოვიდნ და ჩვენს ბინას დავპატროინონ.

ვიცით, მაგრამ მა გავწუვობა! ასეთია განწირული ხალხის ბედ-იღბალი.

ისელი.

არ იაგათი

ხეჩა რა, შინაბნელი

— გულუბრებილონი არიან, არ იყიან... ვერ მიგვიჩვენენ... ომისათვის არ ემზადებიან, კიდევ უფრო გულა მოადგუნელ გამოერპობენ მუშაობას!

— უღებოთ! კარგადაც მიგვიჩვენენ... ჩვენი უმედურებაც ის არის, რომ ყველაფერს აკეთებენ... ომი გამოვუცხადოთ, ვერაფერს დააკლებთ!